

MUZEJ
SAVREMENE
UMETNOSTI
VOJVODINE

ANA BEŠLIĆ | EMANCIPACIJA FORME

Skulpture u javnim zbirkama i muzejskim kolekcijama: Izbor 1954-2001.

Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad

24. februar – 19. mart 2015.

Autorka i kustoskinja: Suzana Vuksanović

Tokom duge i plodne umetničke karijere, kao ni nakon njene smrti 2008, skulpture Ane Bešlić do sada nisu izlagane u Novom Sadu u formi samostalne izložbe.

Izbor radova Ane Bešlić iz javnih/muzejskih zbirki u Subotici, Beogradu, Boru, Kraljevu i Novom Sadu, biće pokazan kao kombinacija hronološkog i tematskog/problemskog pregleda, sa ciljem bližeg upoznavanja sa njenim bogatim opusom, sa jedne, kao i problematizovanja određenih, ključnih stvaralačkih ciklusa, sa druge strane.

Unapred najavljene grupne posete kroz postavku će voditi autorka i kustoskinja izložbe Suzana Vuksanović.

Kontakt za najavu grupnih poseta:

T: 021/526-634

E: info@msuv.org

Ana Bešlić

(Bajmok, 1912 – Beograd, 2008)

Diplomirala je 1947. na vajarском odseku Akademije likovnih umetnosti u Beogradu. Postdiplomske studije završila 1949. kod profesora Tome Rosandića. Saradnica u Majstorskoj radionici Tome Rosandića (1950-1955) zajedno sa Jovanom Soldatovićem, Ratimirom Stojadinovićem, Olgom Jančić, Ante Gržetićem, Savom Sandićem i Milicom Ribnikar. Samostalno izlagala od 1954, kada je imala izložbu sa Đorđem Bošanom u Subotici. Učesnica brojnih umetničkih kolonija i simpozijuma. Izlagala je na značajnim izložbama jugoslovenske umetnosti u inostranstvu: *Druga međunarodna izložba skulpture*, Musée Rodin, Pariz 1961; *Savremena jugoslovenska umetnost*, Rim 1962; *25 Jugoslovenskih umetnika*, Venecija 1962; *Jugoslovenska tapiserija i skulptura*, Bukurešt 1966; *Sedam beogradskih vajara*, Hag 1969;

Savremeno jugoslovensko slikarstvo i skulptura, Konventri 1973; *Savremena jugoslovenska skulptura*, Budimpešta 1978. i dr.

Izvela je znatan broj spomenika i skulptura u slobodnom prostoru. Dobitnica velikog broja nagrada i priznanja. Skulpture Ane Bešlić nalaze se u fondu Muzeja savremene umetnosti u Beogradu, Narodnog muzeja u Beogradu, Galerije Matice srpske u Novom Sadu, Muzeja grada Beograda, Muzeja Zepter u Beogradu, Narodnog muzeja u Kraljevu, Muzeja rudarstva i metalurgije u Boru, Centra za likovnu i primenjenu umetnost Terra u Kikindi, Gradskog muzeja u Somboru i Muzeja savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu. Legat od dvadeset njenih skulptura čuva se u Gradskom muzeju u Subotici od 1983, kada joj je povodom ovog poklona priređena retrospektivna izložba.

Uočena su četiri perioda rada i umetničkog razvoja Ane Bešlić: *Školovanje* (do 1954), *Asocijativna forma* (1954-1962), *Prelazni period* (1962-1966) i *Razdoblje sfere* (od 1966) sa ciklusima *Bojena lopta*, *Portret* i *Disk*.

Velika izložba Henrija Mura održana 1955. u Beogradu imala je preloman značaj u smislu uspostavljanja nove paradigme `organske` i `vitalističke` apstrakcije koja će podstaknuti razvoj socijalističkog modernizma u skulpturi. Ujedno, Murova poseta Rosandićevoj radionici, uz prethodna studijska putovanja saradnika Radionice (1952. Pariz; 1953. Grčka; 1954. 27. Venecijansko bijenale), izvršiće direktan i presudan uticaj na proces formiranja prve posleratne generacije vajara. Ana Bešlić pripadala je i krugu mladih vajara u grupi "Prostor 8" (1957-1958) koji su nastojali da dokažu "mnogostrukost značenja skulpture u kompleksima arhitektonskih celina ili gradskih parkova". Kako ideja o prikazivanju umetničkih radova publici koja nije obavezno i posetilac galerija nije mogla da sačuva kontinuitet, grupa se razišla nakon četiri priređene izložbe na otvorenom.

Anu Bešlić je među prvima prava umetnička radoznalost i moderan senzibilitet nagonio da putokaze ličnog razvoja i postizanje vlastitog plastičnog izraza traži van tradicionalnih tokova i u prevazilaženju određenosti osnovnih elemenata skulpture. Već početkom pedesetih napušta predstavljajući pristup socijalističkog realizma i okreće se mogućnostima primarnih oblika i novim optičko-taktilnim uslovima skulpture (*Sedeći torzo*, 1953; *Torzo*, 1954; *Materinstvo*, 1956). Od šezdesetih sa prve dve u nizu skulptura istog naziva *Otvorena forma I* (1966) i *Otvorena forma II* (1967) koje donose definitivno rešenje u obliku sferoida, savršeno glatke površine i specifične taktilnosti, uz dve neosporne novine: boju i poliester kao novi materijal savremene tehnologije – do kraja veka njen i svesni i intuitivni oblikovno-kreativni proces u celosti je bio posvećen "istraživanju potencijalnosti jedne forme i njenih perceptivnih, optičkih i plastičkih varijacija i transformacija." Nedavno je sa stanovišta feminističke istorije umetnosti, primećeno da asocijativni oblici Ane Bešlić vode ka poimanju 'ženskog' doživljaja skulptorskog tela kao rodnog (*gender*) tela. Rodna, gotovo genitalna, asocijativnost bitna je odrednica njene skulptorske emancipacije i uloženog napora u prevazilaženje formalizma, ka otvaranju forme i relativizaciji odnosa 'unutrašnje-spoljašnje' u skulpturi i životu (odnosno ženskom telu).

Portreti Ane Bešlić predstavljaju ličnost na sasvim novi način. U ovom, prividno izdvojenom/zasebnom, ciklusu nastajalom od 1979, među portretisanima su najčešće Miroslav Krleža, Milena Pavlović Barili, Marija Crnbori, Gabrijel Stupica, Katarina Ambrozić, Vladimir Dedijer, bliski prijatelji, ali i Tina Turner. I ovde su u pitanju loptasti volumeni, ali obeleženi za fizionomiju karakterističnim podatkom. Bešlićka, dakle, od lopte gradi portret, oslobođena svake konvencije u tretmanu ljudske glave i konkretnog portretisanog/prepoznatljivog lika. Sugestivni

akcenti (grimase, mimika i izrazite identifikacione crte lica), metaforičke i erotske naznake, duhovite opaske (od humora do blagog karikiranja) čine njen inventar sredstava za rad, dok osnovu portreta predstavlja i dalje sfera, dakle apstraktna a višeznačna (metafizička?!) forma.

U ciklusu *Jastuci I–XVII* iz 1987–88. krajnje redukovani skulptorski uzorak 'jastuka od poliestera' uz minimalne varijacije, asocijativnost, intimnost i otmenost, otvorena je potencijalnost za još mnogo toga što može biti izrečeno, prećutano, nagovešteno ili tek anticipirano ovim motivom.

Poziciju *modernističke skulptorke* u vajarstvu, gotovo isključivo muškom umetničkom pozivu na jugoslovenskom umetničkom prostoru, Ana Bešlić je osvojila oslobodivši se, hrabro i bez ustezanja, dogme socijalističkog realizma, emancipacijom „motiva“, tema, sadržaja, materijala i radnog procesa, sledeći spontano i elegantno svoju putanju osvajanja slobode za novi oblikovni kvalitet, od asocijativne forme do forme kao rodnog tela, od jezika aluzivnih oblika i *oblikovanja* do autonomne skulpturalnosti.

Kontakt:

Mr. Sc. Suzana Vuksanović
muzejska savetnica
Zbirka skulptura, objekata i instalacija
M: 064 148 1052